

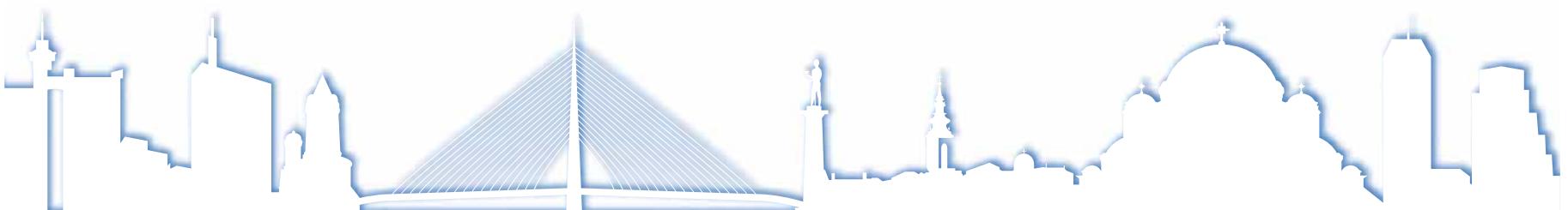
Једино национално тело за стандардизацију

80+
**ГОДИНА ИЗГРАДЊЕ
ПОВЕРЕЊА У КВАЛИТЕТ**

Ми смо Институт за стандардизацију Србије!

Издавач

Институт за стандардизацију Србије

За издавача

Мр Иван Крстић, директор

Приредиле

Виолета Нешковић-Поповић
Данијела Станимировић-Гаврилов

Дизајн и графичка припрема

Јелена Дакић

Фотографије

Владимир Павловић и архива ИСС-а

Илустрација Београда

© Југослав Дробњак

Штампа

ЈП Службени гласник

Тираж

300

Београд, септембар 2015. године

Адреса:

Институт за стандардизацију Србије
Стевана Бракуса 2
11030 Београд

Телефон централе: (011) 3409-301

Директор: (011) 7541-256

Информациони центар: (011) 6547-293, 3409-384

Продава стандарда: (011) 6547-496

Телефакс: (011) 7541-257, 7541-938

Е-пошта: infocentar@iss.rs

Интернет страница: www.iss.rs

УВОДНА РЕЧ

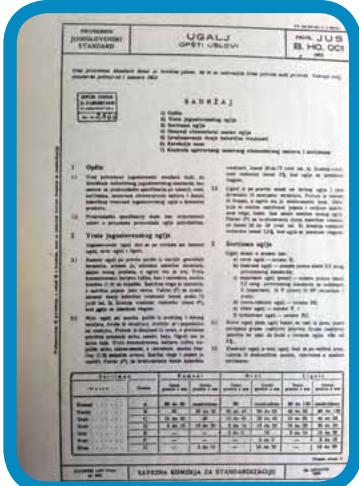
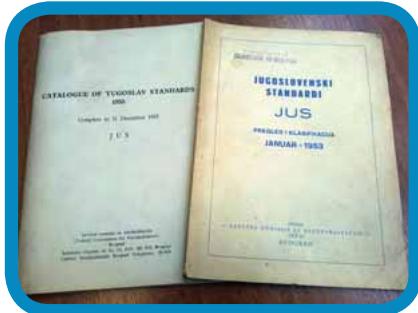
Од првих покушаја успостављања институционализованог облика стандардизације, преко формирања првог националног тела за стандарде до данашњег Института за стандардизацију Србије прошло је више од 80 година. Читав тај период обележен је многобројним променама, које су се пре свега односиле на тражење најпогоднијег облика организовања активности из области стандардизације, као и на различита усмерења у самом процесу доношења стандарда. Међутим, без обзира на то како је стандардизација била организована, током свих ових година једна ствар је остала до данас непромењена – стандардизација јесте и треба да буде ослонац привредног и технолошког развоја друштва, а примена стандарда омогућава и подстиче развој свих оних који желе да иду у корак са временом.

Данас је Институт за стандардизацију Србије установа чији је оснивач Влада Републике Србије. Од првих објављених стандарда 1952. године (те године је Савезна комисија за стандардизацију објавила укупно 247 стандарда) до данас располажемо са преко 27 000 важећих српских стандарда, који су настали преузимањем међународних, европских и других националних стандарда, а један део представљају и тзв. изворни српски стандарди, које су развили наши стручњаци из комисија за стандарде. Опредељење свих нас из Института је да омогућимо да сви стандарди неопходни корисницима буду доступни и да на тај начин допринесемо успостављању стабилног унутрашњег тржишта, као и да олакшамо нашим произвођачима пласирање производа на страно тржиште. Пошто развој стандардизације подразумева активно учешће стручњака из различитих области у комисијама за стандарде које су, у ствари, прави доносчи стандарда, на нама је да их привучемо да се у што већем броју укључе у процес израде стандарда, као и да им омогућимо да активно учествују у стандардизацији и на међународном и на европском нивоу.

Објављивањем ове публикације желимо да скренемо пажњу на наша достигнућа и да у најкраћем представимо све активности којима се Институт за стандардизацију Србије бави, као и оне које ће започети да развија. Надамо се да ће вам помоћи да нас боље упознate и да препознате предности које доноси сарадња са нама.

Мр Иван Крстић, директор Института

Први објављени југословенски стандард

ИСТОРИЈАТ

Пре Другог светског рата, у тадашњој Краљевини Југославији, 16. септембра 1934. године у Београду, на 15. редовној седници Удружења југословенских инжењера и архитеката одржана је оснивачка скупштина Југословенског националног комитета за нормализацију (ЈНКН). Као посебна установа при Министарству трговине и индустрије, од 1939. године ЈНКН је имао улогу националног тела за стандарде. Био је основан у складу са Уредбом о нормализацији из 1938. године и Уредбом о статуту ЈНКН из 1939. године.

После Другог светског рата улогу националног тела за стандарде у Федеративној Народној Републици Југославији (ФНРЈ) преузела је Савезна комисија за стандардизацију, која је била основана у складу са Уредбом о стандардизацији из 1946. године, у оквиру Савезне планске комисије Владе ФНРЈ.

Од 1946. године до данас, назив и правна форма националног тела за стандарде мењали су се неколико пута. Из тог разлога је Институт за стандардизацију Србије (ИСС) правни следбеник Савезне комисије за стандардизацију (1946-1962), Југословенског завода за стандардизацију (1962-1978), Савезног завода за стандардизацију (1978-2003) и Завода за стандардизацију (2003-2006).

ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009 и 46/2015), Институт је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби. Институт је једино национално тело за стандардизацију у Републици Србији. Права, обавезе и одговорности Института утврђене су Законом о стандардизацији, оснивачким актом, статутом и другим правним актима. Оснивач Института је Република Србија, за коју оснивачка права врши Влада, у складу са законом. Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

**Мр Иван Крстић, директор Института,
и Јелена Поповић, помоћница министра привреде**

Представници
Института на Годишњој
скупштини CEN/CENELEC

ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је Законом о стандардизацији, оснивачким актом и статутом. Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената и другим пословима који су повезани са стандардима и стандардизацијом, као и послове сертификације производа, система менаџмента и особа и послове пружања стручне помоћи за примену, односно испуњавање захтева српских стандарда.

Тачније речено, Институт обавља следеће послове:

- доноси, објављује, преиспитује и повлачи српске стандарде, у складу са правилима Института;
- даје тумачење српских стандарда, као и тумачење примене српских стандарда, на захтев заинтересоване стране;
- обезбеђује усаглашеност српских стандарда са међународним и европским стандардима;
- води регистар донетих и повучених српских стандарда, у складу са правилима Института;
- учествује у изради и преиспитивању међународних и европских стандарда, у областима које су од интереса за Републику Србију;

IECEE CMC годишње
заседање, јун 2015.
године

- сарађује са међународним и европским организацијама за стандардизацију и националним телима за стандардизацију држава потписнице одговарајућих споразума из области стандардизације;
- извршава задатке у вези са стандардизацијом, у складу са обавезама из потврђених међународних споразума чији је потписник Република Србија;
- обезбеђује доступност јавности донетих и повучених српских стандарда, публикација, као и стандарда и публикација одговарајућих међународних, европских и националних тела за стандардизацију и врши њихову продају;
- доставља обавештење, на захтев органа државне управе, о томе да ли је у области која се уређује техничким прописом донет одговарајући српски стандард или предстоји његово доношење, односно да ли постоји одговарајући међународни или европски стандард;
- делује као информативни центар за стандарде, за информисање и обавештавање о стандардима, у складу са захтевима предвиђеним у одговарајућим међународним споразумима и обавезама које произлазе из чланства у одговарајућим међународним и европским организацијама за стандардизацију;
- представља и заступа интересе стандардизације у Републици Србији у међународним и европским организацијама за стандардизацију;
- одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима, у складу са правилима Института;
- доноси правила на основу којих се доносе, објављују, преиспитују и повлаче српски стандарди;
- повераја заинтересованим странама, у складу са својим правилима, израду предлога српских стандарда у специфичним областима;
- промовише примену српских стандарда;
- пружа стручну помоћ за примену односно испуњавање захтева српских стандарда;
- послове сертификације производа, система менаџмента и особа;
- обавља и друге послове из области стандардизације, у складу са законом, одлуком о оснивању и статутом.

Регионална ISO радионица, Београд 2014. године

ИНСТИТУТ У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Како национална организација за стандардизацију, Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC), у којој има статус пуноправног члана од 1953. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN), у којем има статус придруженог члана од 1. јануара 2008. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC), у којем има статус придруженог члана од 1. октобра 2005. године; и
- Међународном IEC систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој има статус пуноправног члана од 1965. године.

Институт је 21. јуна 2011. године потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за телекомуникационе стандарде (ETSI) и у контексту правила те европске организације добио статус „националне организације за стандарде“.

Захваљујући чланству у поменутим међународним и европским организацијама за стандардизацију, преко Института корисници у Републици Србији имају непосредан приступ међународним и европским стандардима и сродним документима. Поред тога, чланством се обезбеђује право на непосредно учешће српских стручњака у процесу доношења међународних стандарда,

као и посматрање процеса доношења европских стандарда у областима стандардизације за које су посебно заинтересовани. Крајњи циљ Института је да постане пуноправни члан европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC, јер се тиме задовољава један од важних услова за придрживање Републике Србије Европској унији (ЕУ).

ФИНАНСИРАЊЕ

Према Закону о стандардизацији, Институт обезбеђује средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- 1) из прихода које оствари наплатом чланарина;
- 2) продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- 3) из прихода које оствари продајом услуга;
- 4) из буџета Републике Србије; и
- 5) из других извора (поклона и других прихода), у складу са законом и уз претходну сагласност оснивача.

ОРГАНИ

Скупштина

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине представници оснивача и чланови Института. Привредна друштва, предузетници и друга правна лица чланови Института, као и оснивач, учествују у раду Скупштине преко овлашћених представника. Предузетници и физичка лица непосредно учествују у раду Скупштине.

Редовна седница Скупштине Института

Управни одбор

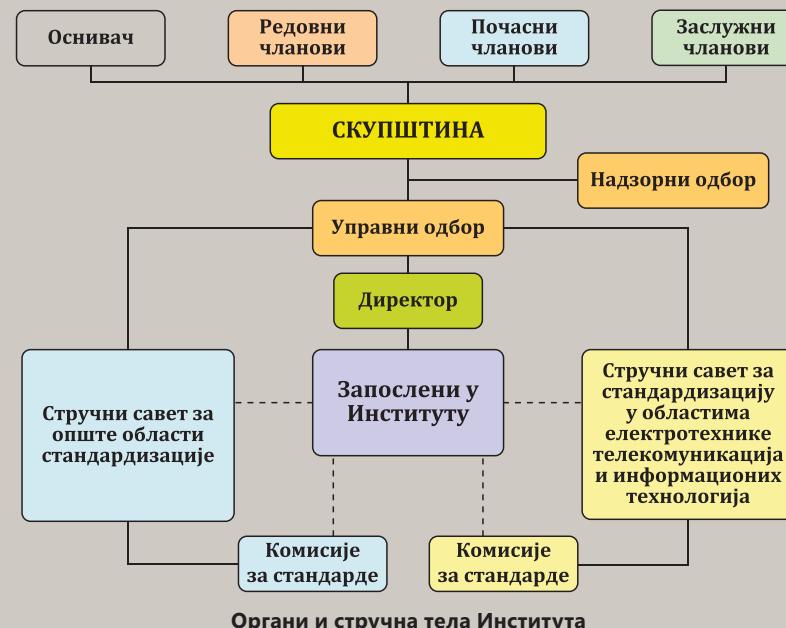
Управни одбор је орган управљања пословањем Института. Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Чланове Управног одбора предлажу Скупштина Института из редова чланова Института, оснивач Института (од којих је један представник министарства надлежног за стандардизацију) и запослени у Институту из својих редова.

Директор

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице, и то са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. Директора Института именује и разрешава оснивач, на предлог Управног одбора.

Надзорни одбор

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара Скупштини Института. Надзорни одбор има председника и два члана које именује и разрешава оснивач.

СТРУЧНА ТЕЛА

Стручни савети

Стручни савети усмеравају стручни рад комисија за стандарде и сродне документе, које се образују за поједине уже области стандардизације.

У Институту постоје два стручна савета: Стручни савет за опште области стандардизације и Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, телекомуникација и информационих технологија. Први савет надгледа рад свих комисија за стандарде које су надлежне за уже области стандардизације и предмете који припадају Међународној организацији за стандардизацију (ISO) и Европском комитету за стандардизацију (CEN). Други савет надгледа рад свих комисија за стандарде које су надлежне за уже области стандардизације и предмете који припадају Међународној електротехничкој комисији (IEC), Заједничком комитету за информациону технологију ISO/IEC JTC 1, Европском комитету за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC) и Европском комитету за стандарде у области телекомуникација (ETSI).

Председника и чланове стручних савета именује Управни одбор Института из редова представника чланова Института, који су признати стручњаци у областима за које су стручни савети образовани. За свој рад стручни савети одговарају Управном одбору. Рад у стручним саветима је добровољан.

Комисије за стандарде и сродне документе

Стручни рад Института у ужим областима стандардизације одвија се у комисијама за стандарде, које су основна техничка радна тела у Институту.

Комисије имају председника и најмање два члана, који се именују из реда истакнутих стручњака у областима за које се доносе српски стандарди и сродни документи. Секретари комисија именују се из реда запослених у Институту.

Комисије за стандарде одговарају за свој рад надлежном стручном савету.

Комисије за стандарде планирају, припремају, преиспитују и одржавају српске стандарде и сродне документе у припадајућим областима стандардизације, прате рад и учествују у раду одговарајућих техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију и обављају друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом. У оквиру својих надлежности, комисије за стандарде предлажу директору

Института доношење српских стандарда и сродних докумената у припадајућим областима стандардизације.

У Институту постоји укупно 187 комисија, од којих 145 у општим (неелектротехничким) областима стандардизације, а 42 у областима електротехнике, телекомуникација и информационих технологија.

Комисије за стандарде за предмете који припадају општим областима стандардизације прате рад и учествују у раду 492 техничка комитета и поткомитета ISO-а, и то у 49 тела као „Р“ члан (енгл. *participant*), а у 443 тела као „О“ члан (енгл. *observer*).

Комисије за стандарде за предмете из области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација), информационих технологија и телекомуникација прате рад и учествују у раду 143 техничка комитета и поткомитета, укључујући Заједнички технички комитет ISO/IEC JTC 1 (Информациона технологија). У 57 тела имају статус „Р“ члана, а у 86 тела статус „О“ члана.

Седница комисије за стандарде

Семинар за чланове комисија за стандарде

Руководиоци сектора

Драган Вуксановић,
електротехничка
стандардизација

Виолета Нешковић-Поповић,
информативно-издавачка
делатност

Радиша Кнежевић,
општа стандардизација

Татјана Бојанић,
заједнички послови

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту, који доноси Управни одбор на предлог директора Института. Основне организационе јединице су сектори, у којима се организују послови из општих области стандардизације, електротехничке стандардизације, информативно - издавачке делатности и заједнички послови.

КАДРОВИ

На дан 1. септембра 2015. године Институт је имао 61 запосленог, укључујући директора. Од тог броја, 43 запослена су са високом стручном спремом (укључујући четири магистра наука), два са вишом и 16 са средњом стручном спремом.

МИСИЈА, ВИЗИЈА И СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Мисија

Институт, као једино национално тело за стандардизацију Републике Србије, обезбеђује Републици Србији, заинтересованим странама, члановима Института и целокупној јавности српске стандарде усаглашене са међународним и европским стандардима и могућност да равноправно учествују у међународној и европској стандардизацији доносећи националне стандарде и поштујући међународно и европски признате принципе стандардизације.

Визија

Визија Института је да у наредном петогодишњем периоду, на међународном, европском и субрегионалном плану, постане препознатљива национална организација за стандардизацију, која управља националним системом стандардизације у Републици Србији на начин на који се то чини у земљама Европске уније (ЕУ) и другим модерним демократским земљама, и која се одликује изврсношћу својих публикација и услуга, као и компетентношћу, професионалношћу и преданошћу својих запослених.

Цильеви

Општи циљ Института је да успостави ефективан и ефикасан систем националне стандардизације који ће трајно омогућавати да се у прихватљивом року успешно задовоље потребе оснивача и чланова Института, других заинтересованих страна и, уопште, шире друштвене заједнице у нашој земљи, као и да се створе неопходни услови за убрзано приступање Републике Србије ЕУ, што је истовремено и крајњи циљ државне стратегије.

Најважнији појединачни циљеви Института за период од 2015. до 2020. године су:

- да Институт трајно задржи пуноправно чланство у међународним организацијама за стандардизацију ISO и IEC, као и да активно учествује у креирању и спровођењу политика и стратегија тих организација;
 - да се што пре испуне сви формални услови потребни да би Институт стекао статус пуноправног члана Европског комитета за стандардизацију (CEN) и Европског комитета за електротехничку стандардизацију (CENELEC);
 - да се настави са преузимањем европских стандарда и сродних документа у роковима које прописују европске организације за стандардизацију, као и да се интензивно ради на стварању услова за активно учествовање у свим

активностима европских организација за стандардизацију ради представљања и заступања интереса Републике Србије у вези са стандардизацијом;

- да се настави са оспособљавањем представника Института и запослених у Институту за активно учествовање у изради и преиспитивању међународних и европских стандарда у областима које су од интереса за Републику Србију;

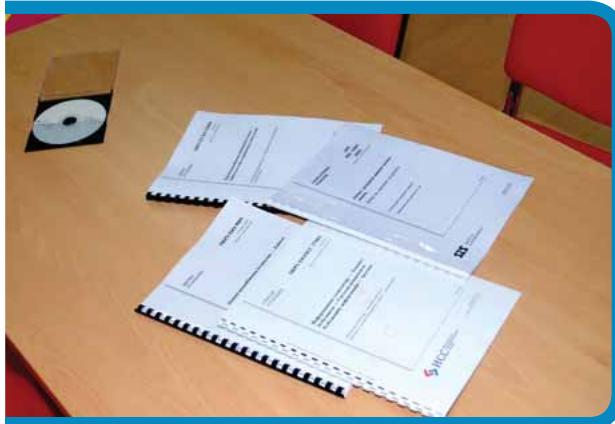
Континуирано усавршавање запослених

- да се хармонизацијом српских стандарда и сродних докумената са актуелним европским и међународним стандардима потпомаже развој и конкурентност српске привреде у условима растуће међународне економске интеграције и неопходности одрживог развоја, односно уклањају постојеће и спречавају евентуалне нове техничке препреке у трговини;
 - да се знатно повећа број српских стандарда на српском језику којима су одговарајући европски и међународни стандарди и сродни документи преузети методом превођења;
 - да се знатно повећају број чланова Института и број српских стручњака који учествују у раду комисија за стандарде и сродне документе.

Стратегија

У остваривању својих циљева Институт ће примењивати следећу стратегију:

- интензивно ће радити на преузимању првенствено европских стандарда и сродних докумената; уколико за поједине предмете стандардизације они не постоје и не предстоји њихово доношење, преузимаће међународне стандарде и сродне документе, а тек уколико ни они не постоје и не предстоји њихово доношење, развијаће изворне српске стандарде и сродне документе или ће преузимати националне стандарде других земаља;
- при преузимању европских стандарда и сродних докумената приоритет ће имати преузимање хармонизованих стандарда и хармонизационих докумената, јер они садрже техничке појединости помоћу којих се на најрационалнији начин могу испунити основни захтеви европских директива „новог приступа”, а при утврђивању приоритета Институт ће имати у виду првенstвено европске директиве које су транспоноване у домаће техничке прописе, као и оне чије транспоновање је у припреми;
- кад год је могуће, европски, односно међународни стандарди и сродни документи, биће преузимани превођењем на српски језик, а уколико се то не буде могло остварити у разумном року, биће преузимани на једном од службених језика европских организација за стандардизацију, по правилу на енглеском језику.

ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Институт је јавна установа, која је организована слично удружењу у које се могу укланити сви који имају одређене интересе у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената, као и остваривањем других пословних циљева и интереса у вези са стандардима и стандардизацијом. Увођењем чланства и чланарине уводи се одговорност свих заинтересованих страна за делимично финансирање, као и за ефективно и ефикасно функционисање Института, односно националне стандардизације у Републици Србији.

Учлањење у Институт је добровољно. У Институт се може укланити привредно друштво, друго правно лице или предузетник, који су основани у складу са прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије. Чланство у Институту не може се преносити или преузимати.

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

На дан 1. септембра 2015. године Институт је имао 81 редовног члана.

Члан Института има право да непосредно или преко овлашћеног представника учествује у раду и одлучивању у органима Института, као и управљању Институтом, у складу са оснивачким актом Института и статутом.

Поред тога, члан Института има право на посебан попуст при куповини стандарда, сродних докумената и других публикација, при плаћању за услуге које Институт пружа у обављању послова стандардизације, и при плаћању накнада за учешће на

семинарима, конференцијама, саветовањима и другим стручним скуповима, на бесплатан електронски приступ службеном гласилу Института, бесплатан примерак годишњег каталога стандарда и сродних докумената које је објавио Институт и на друге погодности.

За стицање чланства у Институту заинтересоване стране су дужне да поднесу писану пријаву за учлањење са потписаном изјавом о приступању и прихватању права и обавеза које проистичу из чланства. Одлуку о пријему у чланство доноси Управни одбор Института. Начин стицања и престанка својства члана ближе се уређује статутом и правилником о чланству у Институту.

НАЧЕЛА СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

- 1) Право на добровољно учешће свих заинтересованих страна приликом доношења српских стандарда;
- 2) консензус заинтересованих страна;
- 3) спречавање превладавања појединачних интереса над заједничким интересом заинтересованих страна;
- 4) прегледност поступка стандардизације и доступности јавности српских стандарда и сродних докумената;
- 5) међусобна усклађеност српских стандарда и сродних докумената;
- 6) узимање у обзир стања развијености технике и правила међународних и европских организација за стандардизацију и одговарајућих међународних споразума;
- 7) једнак третману иностраних производа или услуга и истих или сличних домаћих производа или услуга, у складу са потврђеним међународним споразумима чији је потписник Република Србија.

ЦИЉЕВИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

- 1) Унапређивање заштите живота, здравља и безбедности људи, животиња и биљака, као и заштите животне средине;
- 2) побољшавање квалитета производа, процеса и услуга, њихова типизација, компатибилност и заменљивост;
- 3) обезбеђивање јединствене техничке основе;
- 4) развој и унапређивање производње и промета производа, извођења радова, односно вршења услуга кроз развој међународно усклађених стандарда ради ефикасног коришћења рада, материјала и енергије;
- 5) унапређивање међународне трговине, спречавањем или отклањањем непотребних техничких препрека.

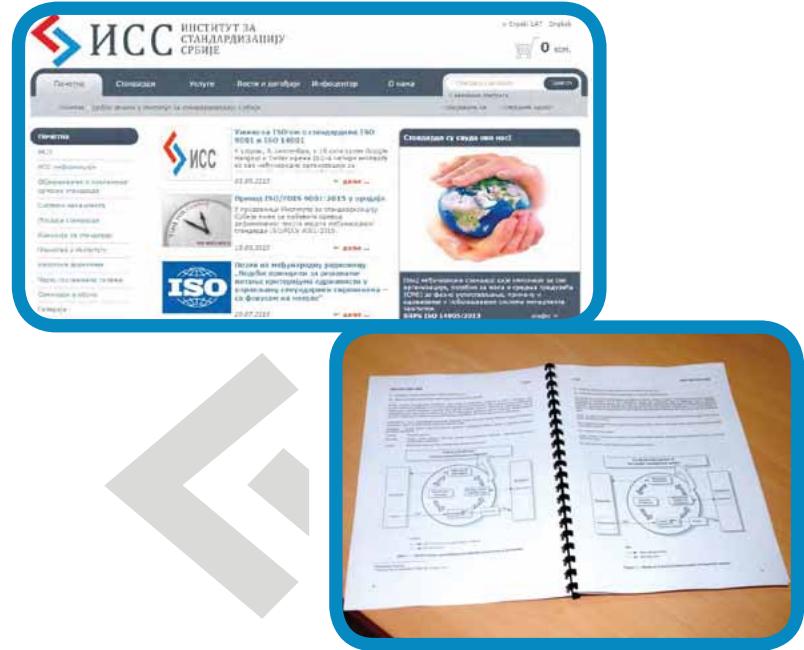
Доношење стандарда захтева тимски рад

ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА

Српски стандарди и сродни документи се доносе, повлаче и објављују у складу са чланом 12. Закона о стандардизацији и правилима Института која су усклађена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију и Кодексом добре праксе за израду, доношење и примену стандарда из Споразума о техничким препрекама у трговини Светске трговинске организације.

Српски стандарди и сродни документи доносе се на основу плана који се утврђује најмање једанпут годишње и који је јавно доступан на интернет страници Института. Тај план садржи информације о стандардима и сродним документима које Институт намерава да донесе или мења, које је донео или изменио на основу претходног плана доношења српских стандарда и на којима тренутно ради, а који нису настали идентичним или еквивалентним преузимањем међународних или европских стандарда. План садржи и информацију о броју међународних и европских стандарда за које се на основу доступних података међународних и европских организација за стандардизацију очекује да ће их Институт преузети у систем националне стандардизације.

Као основа за доношење српских стандарда користе се, по правилу, међународни, односно европски стандарди и сродни документи. У случају да у одређеној области не постоји међународни, односно европски стандард и сродни документ или је важећи међународни, односно европски стандард неодговарајући, као основа се могу користити национални стандарди и сродни

документи других држава или се могу доносити изворни српски стандарди и сродни документи.

Српски стандард, односно сродни документ, означава се ознакомом која почиње скраћеницом SRPS (са значењем „српски стандард”), у складу са Законом о стандардизацији и правилима Института.

АУТОРСКА ПРАВА

У складу са чланом 16. Закона о стандардизацији, српски стандарди и сродни документи објављују се као посебна издања Института у штампаном, односно електронском облику. Ауторско право на српском стандарду и сродном документу припада Институту, у складу са законом којим се уређују ауторска и сродна права. Умножавање, у целини или делимично, као и дистрибуција српских стандарда и сродних докумената, дозвољени су само уз сагласност Института.

ПРИМЕНА СРПСКИХ СТАНДАРДА

Примена српских стандарда и сродних докумената је добровољна. Изузетно, ако се технички пропис позива на српски стандард тако да је испуњавање захтева тог стандарда једини начин да се постигне усаглашеност са захтевима из техничког прописа, такав стандард се примењује као технички пропис. Технички

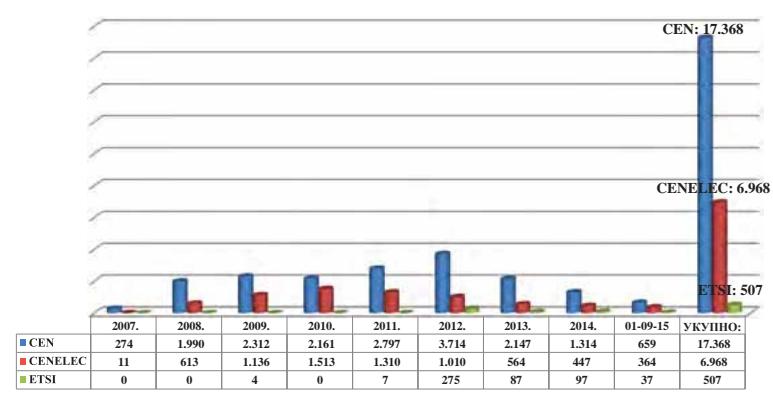

Примена стандарда у Идворски лабораторији

или други пропис се може позивати само на објављене српске стандарде. Изузетно, уколико нема објављеног српског стандарда у одговарајућој области, у техничком или другом пропису Републике Србије може се вршити позивање на међународни, европски или национални стандард других држава.

УСАГЛАШАВАЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА СА ЕВРОПСКИМ

У периоду од 1. јануара 2007. до 1. септембра 2015. године Институт је објавио 24 843 српска стандарда и сродна документа којима су преузети одговарајући европски стандарди, односно сродни европски документи, и то 17 368 публикација које је објавио CEN (у неелектротехничким областима), 6 968 публикација које је објавио CENELEC (у електротехничким областима) и 507 публикација које је објавио ETSI (у области телекомуникација). У истом периоду Институт је повукао 13 482 раније објављена српска стандарда и сродна документа који су били у супротности са преузетим европским или застарели и нерелевантни. Другим речима, до 1. септембра 2015. године Институт је преuzeо око 96 % свих европских стандарда за које је до тада истекао рок за објављивање на националном нивоу.

Број објављених српских стандарда и сродних докумената у периоду од 1. јануара 2007. године до 1. септембра 2015. године

Однос броја објављених српских стандарда и сродних докумената на српском и енглеском језику

ПРЕИСПИТИВАЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА

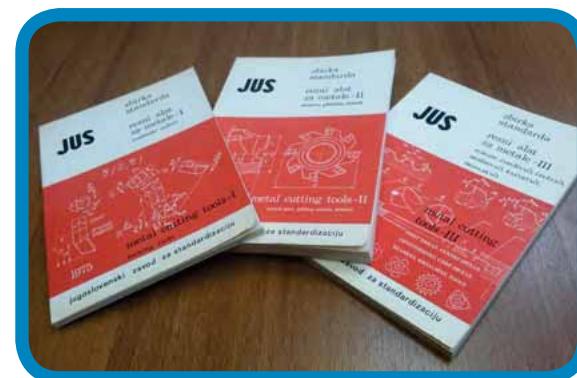
Сви српски стандарди и сродни документи (слично европским и међународним) морају се редовно преиспитивати и одржавати (осавремењивати) да би се обезбедила њихова актуелност и релевантност, односно спречила њихова застарелост. Из тог разлога, комисије за стандарде дужне су да сваки објављени српски стандард и сродни документ из своје надлежности преиспитају бар једном на сваких пет година, рачунајући од дана њиховог објављивања, односно претходног преиспитивања. У истом интервалу времена приспituју се европски и међународни стандарди (изузев међународних стандарда које објављује IEC). Наравно, сваки стандард може и мора бити ванредно преиспитан и, у зависности од потребе, ажуриран, кад год је то неопходно у току његовог века примене.

ПОСЕБНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

У последње четири године Институт је обновио своју издавачку делатност и наставио са добром праксом издавања тематских збирки стандарда из поједињих области стандардизације, за које се процени да постоји интересовање стручне јавности. Поред тога, са циљем популарисања стандарда и стандардизације, Институт издаје промотивне брошуре и друге публикације које се могу користити на семинарима и другим скуповима које Институт често организује.

Резултат тог рада је 11 збирки српских стандарда који су највећим делом на српском језику. Области обухваћене овим збиркама су систем менаџмента квалитетом, заваривање и сродни поступци, електричне инсталације ниског напона, величине и јединице и индустријски системи и производи, инсталације и опрема.

[Збирке стандарда објављене пре више од 40 година](#)

БАЗА СТАНДАРДИЗОВАНИХ ТЕРМИНА

Институт је у 2005. години започео развој базе стандардизованих термина. До сада је у базу унето више од 14 500 термина (на енглеском и српском језику, укључујући дефиниције на оба језика и остале релевантне податке), а закључно са 30. јуном 2015. године 13 000 термина је пречишћено и спремљено за постављање на нову платформу. У том контексту, израђена је и нова, PHP верзија базе, која је спремна за постављање на интернет страницу Института.

Институт ради на обради и уносу стандардизованих српских електротехничких термина у међународну базу *Electropedia*, односно онлајн међународни речник стандардизованих термина из области електротехнике који одржава Међународна електротехничка комисија (IEC) у Женеви.

ПРОМОЦИЈА СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

Едукација у области стандардизације

У контексту законом дефинисане обавезе промовисања примене српских стандарда, Институт је 2011. године почeo да организује обуке (семинаре, курсеве и радионице) и при томе, као основни циљ, поставио промоцију стандарда и стандардизације, односно подизање нивоа знања из одређених области стандардизације и олакшавање примене стандарда. Оцене задовољства

корисника до сада одржаним обукама (4,67 од 5), као и остварени финансијски резултати, показали су да пружање едукативних услуга представља значајан потенцијал Института.

Обуке које организује Институт усмерене су пре свега на организацију семинара из поједињих стручних области стандардизације, затим из области система менаџмента (квалитетом, безбедношћу информација, енергијом...) и оцењивања усаглашености, као и новог техничког законодавства и његовој вези са стандардима. Посебну групу чине бесплатни семинари за чланове комисија за стандарде и сродне документе о националној, међународној и европској стандардизацији.

Промоција збирке стандарда у Привредној комори Србије

ТУМАЧЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНТА

Тумачење српских стандарда и сродних докумената је једна од редовних активности Института, коју обавља како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа.

Комисије за стандарде су стална стручна тела у Институту којима се може упутити било који захтев у вези са објављеним српским стандардима и сродним документима за које су оне одговорне.

УЧЕСТВОВАЊЕ У ИЗРАДИ ТЕХНИЧКИХ ПРОПИСА

На основу члана 9. Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености производа с прописаним захтевима („Сл. гласник РС”, бр. 36/09), као и члана 7, тачка 9 Закона о стандардизацији, Институт има обавезу да на захтев министарства које доноси технички пропис из своје надлежности достави обавештење да ли је у области коју треба уредити техничким прописом донесен одговарајући српски стандард и сродни документ или предстоји његово доношење, односно да ли постоји одговарајући европски или међународни стандард.

Независно од поменутог, Институт за потребе органа државне управе (министарства, органа у саставу министарства и посебних организација) припрема и редовно ажурира спискове српских стандарда којима су преузети хармонизовани европски стандарди, чијом применом се остварује претпостављена усаглашеност производа са основним захтевима техничких прописа којима се у правни систем Републике Србије преносе европске директиве „новог приступа” за поједине врсте производа.

Институт активно сарађује са министарствима Владе Републике Србије у циљу израде и доношења техничких прописа, залажући

се при томе за што брже усклађивање техничког законодавства Републике Србије са техничким законодавством ЕУ. Битни инструменти за испуњење основних захтева у европском техничком законодавству јесу европски стандарди, које земље кандидати морају да преузму и имплементирају као своје националне стандарде, као и да повуку (ставе ван снаге) сваки свој национални стандард чији су захтеви у супротности са захтевима преузетог европског стандарда за исти предмет стандардизације.

„ИСС ИНФОРМАЦИЈЕ“

На својој интернет страници Институт једном месечно објављује службено гласило *ИСС информације* у електронском облику. Приступ овом гласилу је слободан. У овом гласилу објављују се обавештења о покретању поступака за доношење нових српских стандарда и сродних докумената, о нацртима докумената који се стављају на јавну расправу, о донетим и повученим српским стандардима и сродним документима, обавештења у вези са образовањем комисија за стандарде и сличне информације. Поред тога, ово гласило садржи информације о међународним стандардима на јавној расправи, међународним стандардима који су објављени и који на предлог заинтересованих страна могу да буду преузети и објављени као српски стандарди, као и информације о нацртима и објављеним европским стандардима и сродним документима.

„ИСС НОВОСТИ“

Институт је у јануару 2015. године почео са објављивањем месечног електронског гласила *ИСС новости*, које се бесплатно доставља члановима Института, купцима стандарда, учесницима семинара и свим другим заинтересованим странама које се пријаве преко интернет странице Института. Овај информатор садржи врло корисне, кратке информације о новообјављеним српским стандардима на српском језику, нацртима српских стандарда који су од потенцијалног интереса за одређени круг корисника, актуелности из европске и међународне стандардизације, најаве нових семинара које организује Институт и сличне вести.

ИСС Новости
Енергетични институт за стандартизацију Србије

Достапан нови српски стандард
SRPS EN 301-549

Неколико месеци најављено је да ће бити усвојен нови српски стандард SRPS EN 301-549, који ће заменити претходни стандард SRPS ISO/IEC 27001:2014.

SRPS ISO/IEC 27001:2014

SRPS ISO 27001:2008

SRPS ISO/IEC 17020:2012

Библиотека у Информационом центру

ИНФОРМАЦИОНИ ЦЕНТАР

Информациони центар Института је средиште за пријем свих информација и докумената, у којем се врши њихова обрада и достављање крајњим корисницима у Институту и ван њега. Информациони центар обухвата читаоницу, у којој посетиоци могу добити на увид сваку публикацију из фондова Института, библиотеку стандарда, сродних докумената и других публикација и контактну тачку која пружа службена обавештења о стандардима у складу са међународним споразумима који обавезују Републику Србију.

Библиотека у Информационом центру Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда и сродних докумената, међународних стандарда и свих европских стандарда. Сви међународни и европски стандарди доступни су у електронском облику, тј. на компакт-дисковима или се могу директно преузети са одговарајућих сервера. Сви српски стандарди и сродни документи доступни су и у штампаном и у електронском облику.

Информациони центар свакодневно пружа одговоре на питања у вези са делатношћу, публикацијама и услугама Института, српским, европским и међународним стандардима, националним стандардима појединих земаља, европским директивама „новог приступа“ и сличним документима.

Као информативни центар за стандарде, Институт има обавезу да одговара на захтеве потписника међународних споразума и других заинтересованих страна и обезбеђује документе у вези са стандардима који су донети или предложени за доношење у Републици Србији, у складу са Кодексом добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда. По пријему Републике Србије у Светску трговинску организацију, Институт ће и формално

започети са остваривањем те своје функције. До тада, на основу обавеза које проистичу из чланства у CEN-у и CENELEC-у, Информациони центар обавештава јавност о пројектима и нацртима изворних националних стандарда осталих чланица CEN-а и CENELEC-а објављивањем месечног регистра нотификација на интернет страници Института. С друге стране, Информациони центар обавештава CEN/CENELEC Менаџмент-центар у Бриселу о нацртима изворних српских стандарда. Ту своју обавезу Институт испуњава и према споразуму CEFTA.

СЕРТИФИКАЦИЈА

Први сертификат за систем квалитета према захтевима серије стандарда JUS ISO 9000 издао је Савезни завод за стандардизацију 1994. године. У том контексту, као његов следбеник, Институт се сматра зачетником сертификације система менаџмента у нашој земљи.

Изменама Закона о стандардизацији из 2015. године Институт је добио могућност да поново обавља активности сертификације, и то система менаџмента, производа и особа, чиме ће допринети подизању нивоа пословне културе привредних субјеката у Србији, јачању националне инфраструктуре квалитета и уопште повећању конкурентности домаће привреде.

ПРУЖАЊЕ СТРУЧНЕ ПОМОЋИ

Ангажовање запослених у Институту у наредном периоду биће усмерено и на развој још једне нове делатности – пружање стручне помоћи заинтересованим привредним друштвима и предузетницима у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената из свих области. Основни потенцијал за развој ове активности Институт види у својим запосленима који раде на доношењу стандарда и који својим познавањем проблематике у одређеним областима могу помоћи свима онима који желе да примењују стандарде у свом раду.

ДОДЕЉИВАЊЕ ИДЕНТИФИКАЦИОННИХ БРОЈЕВА

У оквиру својих надлежности и сарадње са ISO-ом Институт посредује у додељивању идентификационих бројева издавалаца идентификационих картица (IIN) према ISO/IEC 7812-1:2015, *Идентификационе картице – Идентификовање издавалаца – Део 1: Систем бројчаног означавања*, и ISO/IEC 7812-2:2015, *Идентификационе картице – Идентификовање издавалаца – Део 2: Процедуре за подношење захтева и регистровање*, као и у додељивању међународне идентификационе шифре произвођача друмских возила (WMI) према стандарду ISO 3780:2009, *Друмска возила – Међународна идентификациона шифра производијача (WMI)*, односно међународне идентификационе шифре производијача делова за друмска возила (WPMI) према стандарду ISO 4100:1980, *Друмска возила – Међународна идентификациона шифра производијача делова (WPMI)*.

Сврха ових система је да се на јединствен начин у свету региструју институције издаваоци идентификационих картица (за банкарске и сличне потребе), односно произвођачи друмских возила и произвођачи делова за друмска возила. Регистрација подразумева додељивање регистарског броја или ознаке (кода) у циљу идентификовања компанија, лица или производа и обезбеђења њихове следљивости на међународном нивоу. То спречава могуће преваре и омогућава да се на једноставан начин утврди идентитет власника.

БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА

У оквиру билатералне сарадње са националним организацијама за стандардизацију и националне стандарде других земаља, Институт је 2007. године закључио споразум о пословно-техничкој сарадњи са Институтом за стандардизацију Црне Горе (ИСЦМЕ), 2008. године споразум са Институтом за стандардизацију Босне и Херцеговине (BAS) и 2011. године споразум са Институтом за стандардизацију Републике Македоније (ИСРМ). У 2012. години Институт је закључио сличан споразум са Белоруским државним институтом за стандардизацију и сертификацију (БелГИСС), потписао меморандум о разумевању са Азербејџанским институтом за стандарде (AZSTAND) и обновио раније закључени споразум са Републичким заводом за стандардизацију и метрологију Републике Српске (РЗСМ).

Поред поменутог, Институт је 2007. године закључио билатерални споразум са Немачким институтом за стандарде (DIN), а 2010.

Представници Института за стандардизацију
Босне и Херцеговине у ИСС-у

године са Америчким друштвом за испитивање и материјале (ASTM International), на основу којих има право да стандарде и сродне документе које објављују те организације, у случајевима када је то потребно, преузима и објављује као српске.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Учешће представника Института и српских стручњака из привредних и непривредних организација у раду међународних и европских тела за стандардизацију има изузетан значај за даљи развој наше националне стандардизације и усаглашавање српских стандарда са међународним и европским стандардима, како ради пријема Републике Србије у СТО, тако и ради придруживања ЕУ. Учествовање у активностима међународне и европске

Учествовање у активностима међународне и европске стандардизације изузетно је значајно за Институт и све учеснике у српској националној стандардизацији, јер представници Института и други српски стручњаци учествујући у њима стичу неопходно искуство за рад у међународним и европским техничким радним телима за стандардизацију, што је један од услова које Институт мора да испуни ради стицања статуса пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију.

ПРОДАЈА СТАНДАРДА

У складу са Законом о стандардизацији, Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO) које објављује Међународна организација за стандардизацију (ISO) у Женеви;
- међународне стандарде и сродне документе (IEC) које објављује Међународна електротехничка комисија (IEC) у Женеви;
- међународне стандарде и сродне документе (ISO/IEC) које заједнички објављују ISO и IEC;
- британске стандарде и сродне документе (BS) које објављује Британски институт за стандарде (BSI) у Лондону;
- немачке стандарде и сродне документе (DIN) које објављује Немачки институт за стандардизацију (DIN) у Берлину;
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р) које објављује Федерална агенција за техничку регулативу и метрологију (ГОСТ Р) у Москви и који важе на територији Руске Федерације;

- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) које објављује Европски савет за стандардизацију, метрологију и сертификацију (EASC) и који важе на територији свих држава чланица Заједнице Независних Држава – ЗНД (Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Грузије, Казахстана, Киригистана, Молдавије, Руске Федерације, Таџикистана, Украјине и Узбекистана);
- босанскохерцеговачке стандарде и сродне документе (BAS) које објављује Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине (BAS) у Источном Сарајеву.

Сви поменути стандарди продају се по каталошким ценама националних организација за стандардизацију које су их објавиле.

Висина накнаде за српске стандарде и сродне документе и друге публикације, као и за услуге које Институт пружа у обављању послова стандардизације, утврђује се посебном одлуком коју доноси Управни одбор Института.

Обавештења у вези са продајом међународних стандарда и сродних докумената, националних стандарда и сродних докумената других земаља, као и српских стандарда и сродних докумената, могу се добити у Информационом центру Института, и то путем телефона (011) 3409-384 или електронске поште, на адреси infocentar@iss.rs.

Продаја стандарда преко интернета и у ИСС-у

ISBN 978-86-7537-065-9

9 788675 370659 >